

požene v beg pred vojnim divjaštvom blizu 20 tisoč beguncev.

Kaj je ukrenila naša vlada kot soseda Bolgarov in Grkov?

Ko pišemo te vrste o spopadu med Bolgari in Grki, ne vemo za stališče, kojega je zavzela naša RR vlada kot soseda v krvavem sporu med Bolgarijo ter Grčijo. Doslej je naslovil na našega zunanjega ministra Ninčiča srbski poslanec interpelacijo sledeče vsebine: Malenkostni obmejni spopad je izrabila vlada grške republike, da udre z oboroženo roko na ozemlje kraljevine Bolgarije in zaseže obmejne kraje. Kakor govorijo obojestranska poročila, se vrši boj s pomočjo topništva in se celo izdajajo v javnost vojna poročila. Upad grške republike, ki je članica Zveze narodov, na bolgarsko ozemlje, ko je tudi Bolgarija včlanjena pri Zvezi, a se ni poskusilo rešiti spor mirnim putem, lahko spravi v nevarnost mir na Balkanu in vžge plamen vojne, v kateri bi bili lahko potegnjeni tudi mi. Ker je naša država za mir in za položaj na Balkanu kakor je dosedaj, vprašam zunanjega ministra sledeče: 1. Kaj je storil g. zunanji minister, da se spopad med Bolgarijo in Grčijo ustavi? 2. Kaj je storil, da zapusti vojaštvo grške republike bolgarsko ozemlje in se vzpostavi dosedanji položaj na Balkanu? 3. Kako in kaj se je g. minister zanimal, da se v sporu med Grki in Bolgari zaščiti koristi naše države? Kako se je pobrigala naša vlada za mirno poravnavo med Bolgari ter Grki, bomo poročali drugič.

Politični ogled

DRŽAVA SHS.

Locarno pred našim parlamentom.

Ministrska konferenca v Locarnu je svoje delo končala z velikim uspehom. Plod njenih posvetovanj, razgovorov in naporov je 7 pogodb, ki imajo namen zavarovati mir zapadni in osrednji Evropi ter preprečiti čim najbolj vsako vojno, vsaj vsako napadalno vojno.

S takim uspehom se ne more zlahka ponašati kakšna druga meddržavna in mednarodna ministrska konferenca. Kar se je posrečilo locarnski konferenci, to so pred njo poskušale že razne druge konference ministrov in ekspertov (zvedencev). Pa zaman. Tudi sama Zveza narodov ne more zaznamovati tako eklatantnega uspeha, ki bi zbudil nekako začudenje med evropskimi narodi. Zveza narodov je lansko leto izdelala vseobčni protokol, ki bi naj vse narode obvezal za ohranitev miru in učinkovito odstranitev vseh sporov. Toda takrat se vse države niso dale obvezati.

Med tistimi, ki se niso dali obvezati z vseobčim protokolom, so bili Angleži, ki so bili na čelu onih, ki so odklonili ženevski protokol. Mesto vseobče obveze so Angleži hoteli upeljati partikularno obvezo držav, ki kot sosedinje stanujejo na širšem teritoriju. Njihove težnje, ki so jih vztrajno zasledovali od lanskega leta, ko se je Anglija izjavila proti ženevskemu protokolu, so v Locarnu bile kronane s popolnim uspehom.

Obča radost, ki so jo locarnske pogodbe izzvale v Evropi in tudi v drugih delih sveta, so dokaz, kako željno hrepeni človeštvo po trajnem miru in kako hvaležno sprejema vse, kar pomenja trajno in učinkovito jamstvo miru. Četudi je to zajamčenje omejeno na del Evrope, vendar se radost nad dosega tega zavarovanja miru razteza preko teritorija, ki je predmet varnostnih in raziščitnih pogodb locarnskih.

Naša stranka se odkrito raduje nad sporazumom, doseženim in podpisanim v Locarnu. Ona je pacifistična ter stoji na stališču, da se morajo vsi spori med narodi rešiti mirnim putem, in to tembolj, ker je vojna le premnogokrat sredstvo za nasilno politiko velikih držav, ne pa sredstvo za pravično rešitev sporov, ki se pojavljajo med narodi in državami.

Naša država ni bila zastopana v Locarnu. Od Male antante je samo Čehoslovaška bila udeležena na locarnskih pogajanjih in pogodbah. Mi pričakujemo, ker nimamo nobenega razloga, da bi o tem dvomili, da je Čehoslovaška v Locarnu imela pred očmi interese vseh držav, ki tvorijo malo antanto. Vendar pa naša javnost ne more brez interesa iti mimo nastopanja Italije v Locarnu ter njene mahinacije pustiti v nemar. O tem je poslanec dr. Hohnjec v četrtek, 22. oktobra vložil na ministra zunanjih del naslednjo interpelacijo:

»Pogodbe, ki so bile 16. oktobra podpisane v Locarnu, pomenijo začetek nove dobe za mednarodno in meddržavno razmerje v Evropi in novo dobo v razvoju mednarodnega prava. Četudi te pogodbe niso bile potrjene od vseh vlad, kamoli vseh parlamentov tistih držav, ki so na njih udeležene. Kljub temu je samo dejstvo, da so se pooblaščenimi ministri dotičnih držav zedinili med seboj, vzbudilo v širši javnosti zadosten odmev. To je dokaz, kako globoko je v Evropi in v širnem svetu ukoreninjena ne samo želja, ampak tudi potreba miru. Vsi narodi v Evropi, menda brez večjih izjem pozdravljajo napoved Briandovo: »V Locarnu se mora začeti nova Evropa« ter pričakujejo, da se bo ta napoved čimprej uresničila. Naša država ni naravnost prizadeta z locarnsko pogodbo. Od Male antante je bila v Locarnu zastopana samo Čehoslovaška, ki naravnost meji na Nemčijo. Italija nima direktnih mej, vendar pa je nastopila v Locarnu kot jamčitelj mej med Nemčijo, Francijo in Belgijo. Pri tem je Italija namerjala doseči jamstvo mej napram Brennerju in napram naši državi. Da teh tendenc ne skriva, dokazujejo vesti, ki so o tem prišle v javnost. Po časnikih so se razširile vesti, da so se v Locarnu in tudi drugod vršili razgovori med Italijo,

V prijazno vednost!

Čast mi je spoštovanemu občinstvu uljudno naznaniti, da s s 1. novembrom t. l.

prezvamem in otvorim

Hotel Union — Celjski dom

ter se priporočam z najodličnejšim spoštovanjem

1280

Hrvoje Tomec, hotelir.

Francijo in Čehoslovaško za varstvo mej italijanske države napram naši. Ne morem kontrolirati, ali te vesti odgovarjajo resnici ali ne. Ako bi bile dejstvo, ne smemo biti nad temi izjavami desinteresirani. To tembolj, ako premislimo, da prebiva v Italiji čez pol milijona hrvatskih in slovenskih bratov, katere hoče Italija nasilno poitalijančiti. Verujem, da bo s pomočjo Zveze narodov za kompaktne narodne manjšine prodrlo načelo samoodločbe narodov. Zato vprašam g. ministra: 1. Ali odgovarjajo resnici vesti o omenjenem razgovoru med Italijo, Francijo in Čehoslovaško? 2. Ali je minister voljan o tem dati javnosti pojasnilo.

O invalidskem zakonu

razpravlja sedaj skupščina; vladni poslanci priznavajo, da se je veliko zagrešilo, ker se v sedmih letih to vprašanje še ni rešilo, opozicija upravičeno pripisuje radikalom največjo krivdo vsega tega ter dokazuje, da se tudi sedaj ne bo Bog ve kaj storilo za invalide, glavno politično težišče je pa prenehanje na poslanska kluba obeh vladnih strank, kjer se rešujejo brez pravega izgleda na uspeh

težki spori.

Nezadovoljstvo večjega števila radikalnih poslancev z vodstvom ni prenehalo, ampak se veča od dne do dne. Posamezni radikalni poslanci iznašajo svoje osebne spore s sedanjimi ministri, drugi pa zopet prihajajo s pritožbami na radičevske člane vlade. Od tega izvira marsikaj res iz pravega nasprotstva, drugo se pa izproži samo za to, da se delajo neprilike vodstvu kluba in stranke. Posamezne struje v radikalni stranki razvijajo najživahnejšo delavnost in je posebno glasna ona, ki zahteva, naj pri^o Ljuba Jovanovič na krmilo države.

Med radičevci

je nezadovoljstva tudi več kot preveč, ker na eni strani radičevci pri svojih vladnih zaveznikih ničesar ne dosežejo, dočim so na drugi strani kmetski poslanci silno nezadovoljni nad ministri svoje stranke. Ko se je za zadnjo sejo kluba pripravljala oster protest, se ministri in državni podtajniki seje niso udeležili. Na ta način do razprav ni prišlo, a je nesoglasje v klubu radi tega še veliko večje.

O Radičevem vstopu v vlado

so prenehale poprej že vsakdanje govornice. Radič se je že povsod predstavljal kot vladni podpredsednik in namestnik Pašiča, sedaj se pa o tem molči. Njegov vstop v vlado ni več »vprašanje sekunde«, kakor je sam pravil, ampak vprašanje dolgih mesecev.

GLEDE GRŠKO-BOLGARSKEGA SPOPADA

je svet Društva narodov za enkrat po angleškem predlogu sprejel resolucijo, ki nalaga obema vladama, da v 24. urah izdate nalog za odpoklic svojih čet, v 60. urah se izvedejo in ustavijo vse sovražnosti ter se končno podvrže vse medzavezniški vojaški preiskovalni komisiji. Ta resolucija je bila sprejeta v ponedeljek, seja sveta Društva narodov se nadaljuje.

NEMČIJA.

Nemška nacionalistična stranka je odpoklicala tri svoje ministre iz vlade v znak odklonitve locarnskega sporazuma. Po odstopu ministrov je državni kancler dr. Luther sklical konferenco načelnikov parlamentarnih skupin. Zastopniki demokratske in socialdemokratske stranke so načelno in odločno izjavili, da nikakor ne mislijo na to, bi se nemški nacionalci na kak način razbremenili glede odgovornosti za locarnske pogodbe. Če nemški nacionalci locarnski sporazum odklonijo, tedaj ne preostaja ničesar drugega, kakor razpust državnega zbora in razpis novih volitev, da se narod sam odloči o sporazumu.

Plačevanje davkov.

»Kmetijski list« je opetovano predbacival SLS, da ni nič storila za znižanje davkov lansko leto, ko je bila na vladi. Previdno je zamolčal, da je bila SLS samo tri mesece na vladi, da narodna skupščina vsled znanih spletih ni delovala, da je vlada prevzela od prejšnje vlade slab proračun, ki je bil šele 4 mesece v veljavi in se je moralo državno gospodarstvo še nadaljnjih 8 mesecev voditi na podlagi starega proračuna, previdno je zamolčal, da ni niti jeden fin. zakon prišel v razpravo, da takratna vlada ni niti jednega davka povišala, niti jednega novega davka vpeljala. »Kmetijski list« je pozabil omeniti, da je vlada, v kateri so sedeli zastopniki SLS, predlagala nov proračun, v katerem je bilo mnogo olajšav glede dohodnine, pozabil omeniti, da je takratni finančni minister dr. Spaho dal navodila finančnemu delegatu v Ljubljani, da se milejše postopa pri predpisu dohodnine, da se ugodno rešijo rekurzi proti predpisu pretirane dohodnine.

Radičeva stranka, v katero je vstopil voditelj Samostojne kmetijske stranke in duševni oče »Kmetijskega lista« poslanec I. Pucelj, je sedaj 3 mesece na vladi, a nikjer ni onih dobrot, katere so radičevci za časa volitev obljubovali, nikjer dobrot, katere vedno in vedno obljublja slovenskemu ljudstvu »Kmetijski list«. Prvo, kar so storili poslanci Radičeve stranke in z njimi vred g. Pucelj, je bilo, da so koncem julija glasovali za dvanajstine, s tem glasovali za vse stare, pretirane davke, za v prejšnjih dvanajstih letih z glasovi slovenskih poslancev dr. Pivko in dr. Žerjav povišan invalidski davek, za novi komorski davek in 2% davek za delavce, odobrili so povišanje cene za sol, odobrili so novo carinsko tarifo, katera obdrži še nadalje izvozne carine za živino in lesa, obenem pa znatno povišuje uvozne carine za kmetijske potrebsčine (galico), umetna gnojila, semena, kmetijsko orodje in stroje, manufakturno in železino. Koliko bi pisal in zmerjal »Kmetijski list«, ako bi »klerikalni« poslanci le za jeden izmed navedenih davkov glasovali, a sedaj ne pove svojim bralcem in somišljenikom, da se pravi ljudi prav pošteno za norca imeti, ako se v listu rolni in protestira proti prevelikim davkom, in sicer se to vrši na ukaz g. Pucelja, v Beogradu se pa z glasovanjem odobri vse stare povišane davke in glasuje za nove davke, ki bodo davčno neenakost še poslabšali na škodo Slovenije, ki bodo povzročili, da bodo gospodarske razmere še obupnejše. Gostobesedni »Kmet. list« bi naj povedal odkrito in možato, da podpirajo od novembra lanskega leta naprej vlado »napredni« poslanci dr. Pivko, dr. Žerjav, v zadnjih treh mesecih Pucelj in Kelemina, a plačilo davkov je letos znatno višje kot lani, dražb in eksekucij je letos več kot prej v petih letih skupaj, število konkurzov se je skoro potrojilo. Odgovornost za pretirano obdačenje nosijo oni, ki glasujejo za vse davke, ker dajejo s tem potuho davčnim oblastim in delegatu ministrstva financ v Ljubljani, da morejo še nadalje neusmiljeno navijati davčni vijak.

V dokaz zadnjih trditev navajam nekaj uradno objavljenih številk, ki ob enem jasno pričajo o neenakosti davčnih bremen v naši državi.

Neposrednih davkov je plačala Slovenija letos v 8 mesecih 88.8 milijonov dinarjev, za 35 milijonov dinarjev (140 milijonov kron) več kot lani, dočim je Srbija s Črnogoro, ki šteje skoro 5 milijonov prebivalcev, — Slovenija šteje le 1 milijon prebivalcev — plačala le 113 milijonov dinarjev, plačala ni niti dvakrat toliko, kot Slovenija, kar je razumljivo, če se pomisli, da ni v Srbiji in Črnogori dohodnine.

Izvanrednih doklad je plačala Slovenija letos v osmih mesecih 40.5 milijonov dinarjev, za 16 milijonov dinarjev (64 milijonov kron) več kot lani, dočim je Srbija s Črnogoro plačala malo več kot Slovenija in sicer le 46.8 milijonov dinarjev.

Davka na poslovni promet je plačala Slovenija letos v 8 mesecih 29.5 milijonov dinarjev, za 4 milijone dinarjev (16 milijonov kron) več kot lani. Srbija s Črnogoro je plačala le 25.9 milijonov dinarjev, plačala je manj kot Slovenija, manj kot lani, dočim je neposrednih davkov in izvanrednih doklad plačala približno toliko kot lani. Davek na poslovni promet je nov, enoten davek za celo državo, a številke jasno kažejo, da se ta davek v Sloveniji predpisuje in plačuje od vseh obrtnikov in trgovcev ter kmetov, ki tu in tam napravijo kako lesno kučijo ali kupčijo z živino, dočim ga v Srbiji ne plačujejo ali ne v dovoljni meri trgovci in industrijci. Slovenija je plačala več kot eno petinko davka na poslovni promet v celi državi, akoravno šteje le eno dvanajstinko prebivalstva.

Invalidskega davka je plačala Slovenija letos v osmih mesecih 11.2 milijona dinarjev, za milijonov dinarjev (20 milijonov kron) več kot lani, med tem ko je plačala Srbija le 9.5 milijonov dinarjev, plačala je manj kot Slovenija. Kljub večjemu plačilu Slovenije ne dobijo invalidi v Sloveniji niti polovico tega, kar dobijo invalidi v Srbiji.

Slovenija je letos plačala v 8 mesecih na neposrednih davkih, izvanrednih dokladah, davku na poslovni promet in invalidskem davku za 240 milijonov kron več kot lani. Do konca leta bo plačilo Slovenije gotovo za 400 milijonov kron več kot lani. Ne smemo se torej čuditi, da so letos davčni eksekutorji dnevni gosti v hišah davkoplačevalcev v Sloveniji, da se pomnožuje število eksekutorjev, da se vsako nedeljo razglasuje pri cerkvah cela kopica dražb, ker ljudje, četudi bi hoteli, — niso v stanu plačati predpisanih davkov. Vse to se godi letos, ko podpirata vlado poslanca Pucelj in Kelemina, kar si je treba dobro zapomniti!

Časopisje nasprotnih strank letos z nami vred protestira proti preveliki obremenitvi Slovenije, prireajo se skučni protestni shodi vseh strank, poziva se na ustanovitev enotne slovenske davčne fronte, a — poslanci Ivan Pucelj, Kelemina, dr. Pivko in dr. Žerjav molčijo! Jugoslovanski klub se je vedno boril proti neznosnim bremenom Slovenije in je tudi sedaj zvest volilec danim obljubam vložil dne 23. t. m. obširno interpelacijo na ministra financ, v kateri opozarja na pretirano obremenitev Slovenije, na protizakonito postopanje davčnih oblasti in zahteva omiljenje davčne prakse, ki se je uvedla v Sloveniji. Radovedni smo, kako stališče bodo zavzemali gg. poslanci Pucelj, Kelemina, dr. Pivko in dr. Žerjav, ko pride interpelacija v narodni skupščini v razpravo, radovedni smo, ali bodo s svojim nastopom pokazali, kakor to zahteva napredno časopisje, da obstoji enotna slovenska davčna fronta.

Vlad. Pušenjak.

Prireditve.

Središče. V nedeljo, dne 8. novembra t. l. vprizori tukajšnji Ljudski oder v Društvenem domu ljudsko igro s petjem v sedmih slikah »Graničarji.« Igra nas povede v življenje znanih hrvaških graničarjev. Vprizoritev te krasne